

VERTAISKEHITTÄMINEN JA -ARVIOINTI NUOREN JA HÄNEN PERHEENSÄ TUKENA

Jenna Antikainen
Johanna Barkman

Pohjois-Savon LAPE
Pohjois-Savon lastensuojelun
kehittämisyksikkö

VALTAKUNNALLINEN
LASTENSUOJELUJÄRJESTÖ

PERUSLÄHTÖKOHDAT:

- Jokainen nuori on OK.
- Jokainen on arvokas.
- Jokainen nuori osaa kertoa ajatuksistaan ja tuntemuksistaan.
- Jokaisella nuorella on oikeus olla osallinen omassa elämässään.
- Jokaisen nuoren tulee olla turvassa.

Vertaiskehittäminen ja –arviointi on koko perheen kasvun mahdollisuus!

- Sijaishuollossa olevien lasten osallisuuden mahdollisuuksia lisäävät palautejärjestelmiä kehittämällä. Nyt valvonnan painopiste on asiakirjojen tarkastamisessa ja aikuisten kanssa keskustelussa.

TAVOITTEET:

Osallisuuden tavoite:

- Vertaisarvioinnissa nuori pääsee kertomaan, punnitsemaan ja kehittämään arjessaan olevia tärkeitä asioitaan.
- Päästessään vaikuttamaan omaan asuinympäristöönsä, vahvistuu myös nuorten osallisuuden tunne.
- Lisätään lasten oikeuksien toteutumista lastensuojelun perhehoidossa.
- Parhaimpia arvioimaan omaa arkeaan ovat lapset ja nuoret itse.

Vertaiskehittäminen ja –arviointi on koko perheen kasvun mahdollisuus!

Vertaisuuden tavoite:

- Sijaisperheissä asuvilla 14-21 –vuotiailla nuorilla on mahdollisuus päästä kehittämään ja arvioimaan perhehoitoa vertaiskehittäjien seurassa.
- Ryhmähaastatteluun otetaan kuusi nuorta eri sijaisperheistä. Haastattelua vetävät **Kokemuskuulijat**. He ovat perhehoidossa varttuneita nuoria aikuisia.

Valvonnan tavoite:

- Vertaisarviointiin pohjalta koottu ryhmäpalaute otetaan huomioon myös viranomaisvalvonnassa.
- Sosiaalityöntekijöillä on mahdollisuus osallistua palautekertaan ja samalla kuulla myös lastensuojelun perhetyöstä annetusta palautteesta.
- Ennaltaehkäistään kaltoinkohtelua ja vahvistaa nuorten turvallisuuden kokemuksia perhehoidossa.

ALKUASETELMAT: mistä lähdettiin liikkeelle?

KOKEMUSKUULIJAT

Lähdettiin yhdessä miettimään, millaista perhehoidon tulisi olla? Syntyi arvolista, jonka pohjalta kysymykset rakentuivat.

Vertaiskehittämisen ja -arvioinnin avulla halutaan kysyä perhehoidossa olevilta nuorilta:

- Millaista perhehoito on?
- Millaisena se näyttäytyy nuorten näkökulmasta?
- Onko perhehoito näiden arvojen mukaista?
- Mitä näistä arvoista meillä jo on?
- Mitä ja millaisia asioita meidän tulee vahvistaa?

PROSESSI: missä ollaan nyt?

1. KYSYMYSPATTERISTO:

Kokemuskuulijat ovat vuoden ajan miettineet yhdessä ammattilaisten kanssa, mitä perhehoidossa kasvavilta nuorilta olisi tärkeää kysyä.

2. INFO JA VERTAISARVIOINTI:

Ryhmässä tutkitaan yhdessä perhehoidon arkea: Asioita, jotka ovat hyvin ja asioita, joita pitää yhdessä vielä vahvistaa.

Osallistuminen on vapaaehtoista, luottamuksellista ja nimetöntä. Nuoren ei tarvitse valmistautua haastatteluun. Riittää, että tulee paikalle.

Kokemuskuulijat haastattelevat nuoret ryhmänä. Haastattelussa käytetään Kyllä-Ei –palikoita ja Hymiö-kortteja sekä muita toiminnallisia työtapoja, kuten ryhmässä kehitettyjä Arvot-kortteja.

PROSESSI: missä ollaan nyt?

SIJAISVANHEMPIEN PARKKI: Samaan aikaan nuorten ryhmän kanssa sijaisvanhemmilla on mahdollisuus työstää samoja teemoja kuin nuoret.

3. RYHMÄPALAUTTEEN koostaminen. Palaute ei ole perhekohtainen. Ryhmäpalaute annetaan nuorille, nuorten sijaisperheille ja sosiaalityöntekijöille.

Vertaisarviointi nojaa vahvasti voimavara- ja ratkaisukeskeiseen työskentelyyn. Emme etsi vikoja vaan pohdimme 1) Mikä on jo hyvin? 2) Mitä asioita voitaisiin vielä entisestään vahvistaa?

Prosessiin kuuluu olennaisena osana vertaisarvioinnin suunnittelu, toteutus ja purku. Vertaiset ja ammattilaiset yhdessä.

KURKISTETAAN TULOKSIIN

ARVOT

Nuorten mukaan heidän kohdallaan toteutuvat seuraavat perhehoidon arvot :
Kannustava, turvallinen, arvostava, luotettava, ymmärtävä, yksilöä kunnioittavaa, kiinnostunut, aito ja rakastava.

NUORET MIELUITEN...

Lukevat, urheilevat, käyvät salilla, tanssivat, piirtävät, videopelaavat

Nuoret pitävät tärkeänä, että harrastuksia tuetaan.

SOSIAALITYÖNTEKIJÄ on jäänyt vieraaksi:

- *Onko niitä yksi vai kaksi.... Ei tietoa...*
- *En tiää ees ulkonäkköö...*
- *Ei ole edes puhelinnumeroa.*
- *Ei ole sosiaalityöntekijöiden puhelinnumeroita.*
- *En minä tiää, sijaisvanhempi ehkä yhteydessä.*

"Mulla kerran vuoteen se asiakassuunnitelma, ei muuta."

"Mulla vakaa tilanne. Kerran vuoteen se keskustelu."

VEDETÄÄN YHTÄ KÖYTTÄ, OLLAAN SAMASSA VENEESSÄ!!

Kesämökillä tehdään yhdessä projekteja. Arjessa kotona perusarkijuttuja. Katsotaan telkkaria, syödään ja joskus käydään elokuvissa. Käydään myös ulkomailla ja shoppailemassa.

Lisää toivottaisiin ehkä aktiviteetteja, että käytäs esim. vaeltamassa, keilaamassa, uimassa...

TARPEET otetaan huomioon yksilöllisesti

- Tuetaan hyvin aikuisuuteen kasvamisessa
- Seksuaalista kasvua tuetaan
- Saa pukeutua ja laittaa haluaamallaan tavalla
- Päihteistä puhutaan perheissä lähinnä silloin, kun asiat ovat julkisuudessa ajankohtaisia. Päihteet eivät kiinnosta nuoria.

HUOMIO!

Nuoret toivovat, että heidän huoneeseensa tultaisiin koputtaen sisään, **KIITOS!**

YHTEENVETO:

- Vertaisuuden kokemus on vahva ja sen hyödyntämisen mahdollisuudet ovat laajat.
- Kaikki eivät ole kiinnostuneita vertaisuuteen perustuvasta toiminnosta – se on ok!
- Ratkaisu- ja voimavarakeskeinen ajattelu läpäisee toiminnan kaikki tasot.
- Vertaisarviointi on vaativa tehtävä – tämä tulee tunnistaa ja tunnustaa.
- Vahva eettinen pohja, valmennus ja tuki prosessin eri vaiheissa.
- **RATKAISEMATTA:**
 - Miten nuoret pääsevät vertaiskehittämisen ja –arvioinnin piiriin?
 - Sattumaa vai systemaattista?
 - Missä on LAPEssa kehitetyn mallin kotipesä?

LUKEMISTA:

- ”Te ymmärrätte mistä mä puhun” –blogikirjoitus:
<https://pesapuu.fi/2018/02/te-ymmarratte-mista-ma-puhun-vertaisarviointi-sijaishuollossa/>
- Vertaisarvioinnilla lisää osallisuutta sijaishuoltoon –lehtikirjoitus:
<http://ls24.fi/artikkelit/vertaisarvioinnilla-lisaa-osallisuutta-sijaishuoltoon>
- STM:n tiedote: http://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/1271139/vertaisarvioinnilla-lisaa-osallisuutta-ja-vaikuttavuutta-lastensuojelun-sijaishuoltoon
- Westlund Onni (2018) Vertaisarviointi nuorten tukena sijaishuollossa. Teoksessa Petrelius & Eriksson (toim.) Uudistuva lastensuojelu — kohti asiakkaiden ja ammattilaisten yhteistoimintaa. THL 2018:
https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/137112/URN_ISBN_978-952-343-208-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Seuraa kokemusasiantuntija-toimintaa:

- www.facebook.com/voimavaikuttaja
- UP2US – Meistä kiinni – hanke: [Facebookissa](#), [Instagramissa](#) & [Youtubessa](#)
- <https://pesapuu.fi/toiminta/laps-et-ja-nuoret-kehittajina/nuoret-vertaisarvioitsijoina/>

Kiitos!

